

RĪGAS
PLĀNOŠANAS
REĢIONS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Izstrādāts Deinstitutionalizācijas plāna ieviešanas progressa izvērtējums

Rīgas plānošanas reģions ir izstrādājis Deinstitutionalizācijas plāna 2017. – 2020. gadam ieviešanas progressa izvērtējumu projekta “Deinstitutionalizācija un sociālie pakalpojumi personām ar invaliditāti un bērniem” ietvaros.

Progressa izvērtējums dod iespēju konstatēt izmaiņas sociālo pakalpojumu pieejamībā reģionā, šādi spējot salīdzināt Deinstitutionalizācijas plāna īstenošanas gaitā sasniegto ar sākotnēji plānoto.

Progressa izvērtējumā aplūkota sabiedrībā balstīto sociālo pakalpojumu pieejamība bērniem ar invaliditāti, pilngadīgajām personām ar garīga rakstura traucējumiem un bērniem ārpusģimenes aprūpē. Izvērtējumā identificētas galvenās problēmas un izvērtēti sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanai pieejamie resursi. Progressa izvērtējumā apkopoti dati par izvērtētajiem bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem un sniegtajiem pakalpojumiem. Apkopoti dati par izvērtētajām pilngadīgajām personām ar garīga rakstura traucējumiem un sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī pieejami dati par bērniem ārpusģimenes aprūpē un ar Eiropas reģionālās attīstības fonda atbalstu izveidotajiem jauniem sociālajiem pakalpojumiem.

Projektā kopumā izvērtēti 686 bērni ar funkcionālajiem traucējumiem. Visvairāk individuālo vajadzību izvērtējumi bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem veikti Ogres novada pašvaldībā – 132 bērniem, Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībā – 98 bērniem, Tukuma novada pašvaldībā – 97 bērniem un Siguldas novada pašvaldībā – 71 bērnam. Kopumā RPR partnerpašvaldībās bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem sniegti 21 dažādi pakalpojumi. Vispieprasītākie pakalpojumi ir fizioterapijas, ergoterapijas un reitertērijas. Salīdzinājumā ar 2019. gadu sniegtajiem pakalpojumiem, būtiski palielinājusies ABA terapijas bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un audiologopēda pakapojuma izmantošana. Kā jauni pakalpojumi nākuši klāt speciālais pedagogs, osteopāts un ārstnieciskā masāža. Kopumā līdz šī gada sākumam RPR partnerpašvaldībām kompensētie izdevumi par sniegtajiem pakalpojumiem sastāda 954 171 EUR.

Deinstitutionālais projekts paredz kompleksa atbalsta nodrošināšanu ģimenēm, kurās ir bērns ar funkcionālajiem traucējumiem, sniedzot iespēju sociālās rehabilitācijas pakalpojumus saņemt arī bērna vecākiem. Visbiežāk saņemtie pakalpojumi bijuši fizioterapijas, psihologa un rehabilitologa konsultācijas un ārstnieciskās masāžas. Kopumā atbalsta pakalpojumus saņēmuši 162 bērnu vecāki. Pakalpojumi bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem tika sniegti

visās 12 RPR partnerpašvaldībās, kas ir labs rezultāts segmenta attīstībā, nodrošinot sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamību tuvāk dzīvesvietai.

Līdz šī gada sākumam Deinstitutionalizācijas projektā kopā individuālo vajadzību izvērtējumi veikti 676 pilngadīgajām personām ar garīga rakstura traucējumiem, no kurām 473 personas dzīvo sabiedrībā un 203 – ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās. Visvairāk individuālo vajadzību izvērtējumi pilngadīgajām personām ar garīga rakstura traucējumiem veikti Siguldas novada pašvaldībā – 96 personām, Ogres novadā – 83 personām, Limbažu novada pašvaldībā – 76 personām un Tukuma novada pašvaldībā – 60 personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Šobrīd RPR ir 6 institūcijas, kurās tiek nodrošināts ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums – SIA “Atsaucība”, PSIA “Sloka”, VSAC Zemgale filiāle “Ķīši”, VSAC Vidzeme filiāle “Ropaži”, VSAC Rīga filiāle “Kalnciems” un VSAC Rīga filiāle “Ezerkrasti”.

Visplašākais pakalpojumu klāsts ir pieejams Jūrmalas valstspilsētā, Siguldas un Salaspils novada pašvaldībās. Kopumā pakalpojumus saņēmušas 197 personas ar garīga rakstura traucējumiem, no kurām, 12 pārcēlušies uz dzīvi sabiedrībā Ādažu, Ķekavas, Ogres, Siguldas un Tukuma novada pašvaldībās no ilgstošas aprūpes institūcijām. Visvairāk RPR partnerpašvaldībās sabiedrībā balstītus pakalpojumus personas ar garīga rakstura traucējumiem saņēmušas Ogres un Siguldas novada pašvaldībās. Vispieprasītākās ir speciālistu konsultācijas, grupu dzīvokļu un Dienas aprūpes centra pakalpojumi. Kā speciālistu pakalpojumi visvairāk sniegtas fizioterapijas un ergoterapijas, bet klāt nākuši jauni pakalpojumu veidi – deju terapija, atbalsta personas un rehabilitologa pakalpojumi. Kopumā līdz šī gada sākumam RPR partnerpašvaldībām kompensētie izdevumi par sniegtajiem pakalpojumiem sastāda 504 623 EUR. Visvairāk kompensēti izdevumi Siguldas, Ogres un Tukuma novadiem par sniegtajiem pakalpojumiem pilngadīgajām personām ar garīga rakstura traucējumiem. Kopumā no RPR institūcijās izvērtētajām personām uz dzīvi sabiedrībā pārcēlušās 27 personas ar garīga rakstura traucējumiem. 11 no tām ir atgriezušās pie saviem tuviniekiem, 4 personām piešķirts sociālais dzīvoklis, bet 12 personām tika dota iespēja apmesties grupu dzīvokļos.

RPR partnerpašvaldībās ārpusģimenes aprūpē 669 esošie bērni atrodas aizbildnībā, 221 bērns audžuģimēnēs un 105 bērni atrodas aprūpes iestādēs. Visvairāk bērni ārpusģimenes aprūpē atrodas Tukuma, Ogres novada pašvaldībās un Jūrmalas valstspilsētā. Skaitliski visvairāk bērnu audžuģimēnēs ir Tukuma un Ogres novada pašvaldībās. DI projekta īstenošanas laikā RPR teritorijā ir 5 slēgtas ilgstošas sociālās aprūpes iestādes ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem. Līdz šī gada sākumam no Deinstitutionalizācijas projekta ietvaros izvērtētajiem bērniem sociālās aprūpes iestādēs bija 77 bērni.

Audžuģimenes ir nozīmīgs resurss, kas sekmē bez vecāku gādības palikušo bērnu iespējas augt ģimeniskā vidē. Pēc statistikas rādītājiem uz 2020. gada nogali RPR partnerpašvaldībās kopumā ir 166 audžuģimenes. Audžuģimeņu skaita palielināšanās vērojama tieši Ķekavas, Mārupes, Ogres un Olaines novada pašvaldībās.

Līdz 2021. gada beigām ar ERAF atbalstu Saulkrastos un Kandavā tika izveidoti Sociālās rehabilitācijas kabineti bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem. Savukārt Salaspilī tika izveidots Grupu dzīvoklis ar sešām vietām un Atelpas brīža pakalpojumu telpas ar divām vietām pilngadīgajām personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Deinstitutionalizācijas plāna progresa izvērtējumam izmantotas Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas, Valsts Bērnu tiesības aizsardzības inspekcijas un Labklājības ministrijas statistiskās informācijas apkopojumu analīzes, RPR DI projekta ieviešanas informācijas par sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu saņēmējiem sekundārā datu analīze, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzēju anketēšana un RPR partnerpašvaldību aptauja.

Deinstitutionalizācijas projekta mērķis ir palielināt Rīgas reģionā sociālo pakalpojumu pieejamību dzīvesvietā, kā arī izveidot ģimeniskai videi pietuvinātas sociālās aprūpes iestādes. Tā mērķa grupas ir bērni ar funkcionālajiem traucējumiem, pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem un bērni ārpusģimenes aprūpē. RPR Deinstitutionalizācijas projektu kopā īsteno 12 partnerpašvaldības – Jūrmala, Ādaži, Ķekava, Mārupe, Olaine, Ropaži, Salaspils, Sigulda, Saulkrasti, Ogre, Tukums un Limbažu novada pašvaldības.

Ar RPR DI plāna 2017. – 2020. gadam ieviešanas progresa izvērtējumu var iepazīties https://rpr.gov.lv/wp-content/uploads/2022/04/2022_RPR_DI_progresa_gala.pdf

Publikācija tapusi ESF projekta Nr. 9.2.2.1./15/I/002 “Deinstitutionalizācija un sociālie pakalpojumi personām ar invaliditāti un bērniem” satvarā.